

Viborg Kommune
Børnehuset Søndergaard

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 3-6 ÅR

Hjernen&Hjertet

RAMBØLL

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING	3
1.1 Indledning	3
1.2 Værdier	4
1.3 Pædagogiske principper	5
1.4 Læringsforståelse	6
2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	9
2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL	9
2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV	10
2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION	10
2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN	11
2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	12
2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	12
3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	14
3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN	14
3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER	14
3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION	15
3.4 METODER TIL EVALUERING	15
3.5 DAGTILBUDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS	15
4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER	17
4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	17
4.2 SOCIALE KOMPETENCER	18
4.3 SPROGLIG UDVIKLING	19
4.4 KROP OG BEVÆGELSE	20
4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER	21
4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER	22
5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE	24
5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ	24
5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER	24
6 AFSLUTNING	26

1 INDLEDNING

1.1 Indledning

Kommunens fastsatte indledning

Den pædagogiske læreplan skal ses som et arbejdsredskab til at kvalificere og dokumentere 0-6-åriges læring og udvikling. Vi har i Viborg Kommunes Dagtilbud særlig fokus på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene. Læreplanen skal sikre, at børnenes trivsel, udvikling og læring er i fokus, så børnene i samarbejde med forældre bliver rustet til at mestre de udfordringer, de møder. Læreplanen skal bruges som et dagligt, pædagogisk redskab til planlægning, refleksion, evaluering og dermed til udvikling af kvaliteten i de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene.

I Dagtilbud i Viborg Kommune rettes blikket mod kerneopgaven – opgaven vi løser sammen til gavn for barnet. Når vi udarbejder den pædagogiske læreplan, skal vi have forståelse for kerneopgaven, og bevidstheden om, hvordan vi sammen løser opgaven, skal være indeholdt i de opstillede mål og tiltag.

Ledelsen bør sikre, at bestyrelsen får forelagt det arbejde, som ledelse og personale foretager i forbindelse med udarbejdelsen, godkendelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

Denne pædagogiske læreplan er gældende for perioden 2017 til 2018.

Dagtilbuddets indledning

Den pædagogiske læreplan beskriver hvordan vi arbejder i børnehuset Søndergaard.

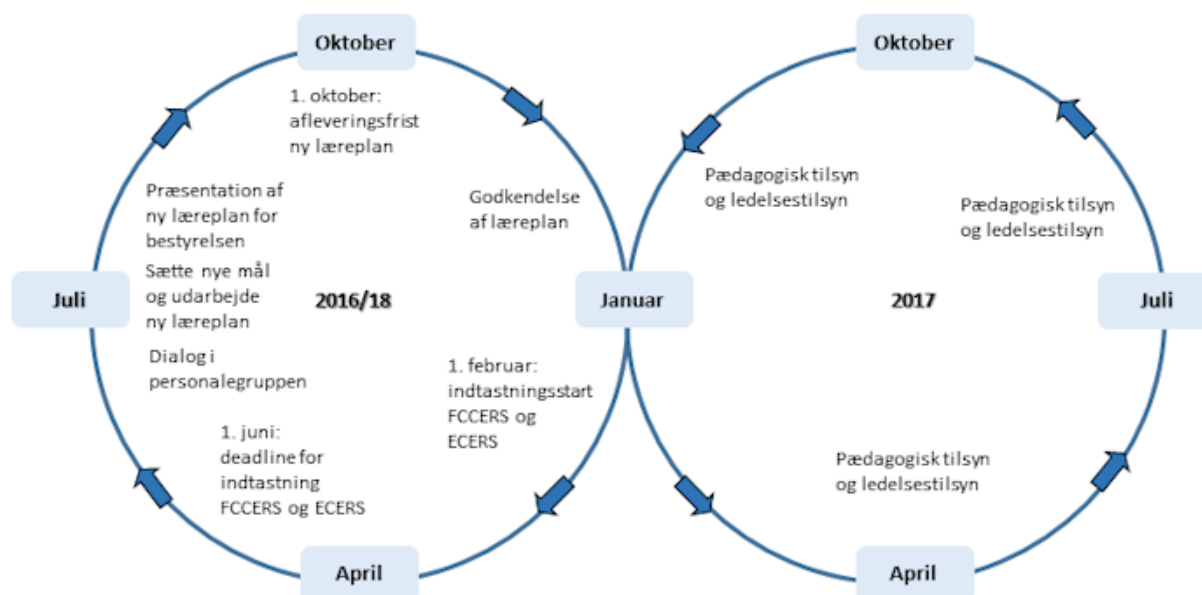
Læreplanen er vores arbejdsredskab og omfatter det pædagogiske arbejde der foregår over hele dagen -både i de daglige rutiner og i de planlagte aktiviteter. Læreplanen bruges af det pædagogiske personale som et redskab til planlægning, refleksion og evaluering og dermed et fokus på kvaliteten af det arbejde vi laver. Vores læreplan beskriver hvem vi er, vores værdier, læringsforståelse og det læringsmiljø vi tilbyder børnene. Børnenes trivsel, udvikling og læring er omdrejningspunktet for al vores arbejde.

Læreplanen er ligeledes vores formidling til forældre, studerende og andre interessenter der er nysgerrige på det arbejde og den hverdag vi har sammen med børnene.

Indholdet i læreplanen er udarbejdet af personalet, for at opnå en bedre pædagogisk praksis via en faglig refleksion.

God læselyst.

Illustration 1

1.2 Værdier

Kommunens fastsatte værdier

Værdisættet fra "Lys i øjnene" udgør det fælles grundlag for arbejdet med børn i Viborg Kommune:

- Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan.
- Børn deltager aktivt i sunde fællesskaber. Derfor vil vi skabe sammenhæng og helhed i børns liv.
- Børn er forældrenes ansvar. Derfor samarbejder vi med forældrene om deres børns udvikling og trivsel.
- Børn møder engagerede og faglig kompetente voksne. Derfor anvender vi den viden, der virker.
- Alle arbejder målrettet med en sundhedsfremmende, forebyggende og tidlig indsats. Derfor har vi særligt fokus på det brede tværfaglige samarbejde i nærmiljøet.

Derudover er "Det Strategiske Hus" Viborg Kommunes samlede vision, mission og strategi for dagtilbud. Vi vil:

- Være anerkendende og fokusere på børnenes ressourcer.
- Understøtte læring i børnefællesskaber.

Dagtilbuddets værdier

Vores grundlæggende tilgang til hinanden er, at vi møder hinanden i anerkendende og ligeværdige relationer. Nærvær og en rar atmosfære er værdier der præger vores dagligdag på Søndergaard. Relationen og fællesskabet er omdrejningspunkterne for samværet med børnene. Når forældre træder ind på Søndergaard tilstræber vi, at alle mødes af en ånd og et miljø der er varmt, rummeligt og tryghedsskabende. Nærværende voksne der er engagerede og som ser og hører alle børn, med udgangspunkt i de ressourcer og kompetencer det enkelte barn har.

Alle børn skal føle sig værdifulde og som en del af børnefællesskabet.

Vi ved at børns selvdannelse udvikles gennem samspil i sociale fællesskaber og at det har en betydning for barnets positive selvværd, måden barnet inddrages i fællesskabet på.

At blive et ligeværdigt medlem af børnefællesskabet, kræver at de pædagogiske medarbejdere stimulerer målrettet fællesskabsrettede aktiviteter og har opmærksomhed på det enkelte barns placering i børnefællesskabet. Vores udgangspunkt er, at kigge på barnets ressourcer og udviklingsmuligheder frem for fokus alene på barnets problemer/udfordringer.

Vi giver plads og skaber rum for leg, fordybelse og nysgerrighed og børnene er inddraget i de ting der foregår i huset. Det betyder at de pædagogiske medarbejdere giver mening til barnets oplevelse af omverdenen ved at uddybe og give forklaringer på det de oplever sammen med børnene. Grundtanken er, at alle børn har brug for det samme: anerkendelse, tilhørsforhold, succeser, mestring og venskaber. Barnets selvværd og sociale kompetencer udvikles gennem læringsfællesskaber og det enkelte barn følges i dets initiativer i læreprocessen.

Vi har fokus på et åbent, inddragende og tillidsfuldt forældresamarbejde. Forældre er en ressource og skal være aktive samarbejdspartnere med de professionelle.

Vi afholder årlige forældremøder, hvor vi blandt andet orienterer om og drøfter relevante emner sammen med forældrene.

I løbet af året har vi forskellige traditioner, så som sommerfest, fællesspisning og arbejdsdage for blandt andet at højne den gode kontakt mellem institution og hjemmet, samt skabe grundlag for relationer forældre imellem og hvor forældre deltager aktivt. Vi har et forældreråd der støtter op om vores arrangementer.

Dele af kommunikationen mellem forældre og personale foregår via børnenettet via dagbøger, fotodokumentation, nyhedsbreve og kommende aktiviteter, så forældre hjemmefra kan følge med i barnets hverdag.

1.3 Pædagogiske principper

Kommunens fastsatte pædagogiske principper

1. Princip: Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det enkelte barn sikres den bedst mulige udvikling og læring i hele dets hverdag.
2. Princip: Der skal være fokus på at skabe de bedst mulige læringsmiljøer, hvor der tages hensyn til barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
3. Princip: De professionelle guider alle børn i forhold til at opleve værdien af fællesskab.
4. Princip: Dialog og samarbejde med forældre og netværk er en naturlig del af arbejdet med at sikre børns trivsel og læring.
5. Princip: Der fremmes en kultur, hvor arbejdet med IT er en naturlig del af det daglige arbejde.

Dagtilbuddets pædagogiske principper

1. Princip: De pædagogiske medarbejdere organiserer læringsaktiviteter som er inkluderende for alle børn. Vi skal få alle børn til at føle sig "god nok" til at klare opgaven og aktiviteten og tilpasser os det enkelte barns niveau. Møder og udvikler barnet der hvor det er.

2. Princip: Vi inddrager børnenes perspektiv i både de daglige rutiner og i de planlagte aktiviteter. Vi skaber et godt børnemiljø hvor tryghed og genkendelighed er med til at skabe mening og sammenhæng for børnenes initiativer og ageren.

3. Princip: De pædagogiske medarbejdere holder systematisk opmærksomheden på det enkeltes barns mulighed for at deltage i fællesskabet. Muligheden for at børn kan være tæt forbundet med andre og få plads til at udtrykke sig, give udtryk for sig selv og blive anerkendt, set og hørt for dette.

4. Princip: Fortløbende, ekstern faglig sparring til personalet skal medvirke til faglig opkvalificering. Vi bruger vores viden og anskuer de udfordringer vi står i, udfra flere perspektiver. Det er vigtigt, at vi som dagtilbud gør vores bedste for, at der er en god kontakt og kommunikation mellem institution og forældre for på bedst mulig måde, at kunne være fælles om at støtte barnet i dets trivsel og udvikling. Med udgangspunkt i TOPI tilbydes forældrene en opstartssamtale og en afsluttende samtale. Derover samtaler efter behov.

5. Princip: Vi skaber mulighed for, at børnene bliver indført i den digitale verden ved at bruge I pads i vores projekter og til informationssøgning sammen med børnene. Vi har børne I pads og har installeret apps med forskellige lærerige spil, så børnene lærer I paddens muligheder at kende og opnår digitale kompetencer.

1.4 Læringsforståelse

Kommunens fastsatte læringsforståelse

Jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud":

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Oplevelsen af tryghed og tillid er de bedste betingelser for læring og udvikling. Tilknytningen er af stor betydning for børns udviklings- og læringsprocesser.

Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, forståelse og færdigheder.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også være et synonym for socialisering og/eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handlinger og identitet.

En af de grundlæggende tanker bag den pædagogiske læreplan er, at hvert barn er medskabere af sin egen læring – en læring, som personalet skal støtte, guide og udfordre, hvad enten der er tale om planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de metoder, der bliver brugt i de enkelte dagtilbud til at fremme børnenes læring.

Man kan også sige, at læring på en gang foregår i et spændingsfelt mellem det kognitive, psykodynamiske og samfundsmæssige - altså mellem barnets erkendelse, mestring, motivation, følelser og omgivelserne.

Dagtilbuddets læringsforståelse

Læring er at mestre nyt - altså at tilegne sig viden, kompetencer og færdigheder. At lære sociale regler og omgangsformer.

Vi ved, at nysgerrighed er en drivende og motiverende kraft i al læring.

Vi ved, at et varmt, trygt, rummeligt og anerkendende miljø er en forudsætning for barnets læring.

Vi ved, at barnet lærer med hele kroppen - "jeg hører, jeg ser, jeg gør - jeg øver, jeg forstår"

Vi ved, at barnet lærer i samspil med andre - både barn/ voksen og barn/barn.

Vi ved, at kontakten og samspillet mellem mennesker har en særlig livsudviklende betydning for børns udvikling, trivsel og læring.

Vi ved, at forudsætningerne for at lære skal tilpasses det enkelte barns forudsætninger.

Det betyder at vi skaber et læringsmiljø, hvor der er mulighed for leg, læring, nærvær, ro og fordybelse.

Den voksne har en central rolle i forhold til børns læring, idet børnene er afhængige af de voksnes reaktioner og respons. Nærværende voksne der retter opmærksomheden på både barnet, aktiviteten, stemningen og samværet.

Vi tænker på, at være gode rollemodeller for børnene. Den voksne tilpasser sig det enkelte barn i læreprocessen. Når den voksne tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone, med en anerkendende tilgang, fremmer det barnets selvbillede positivt.

Vi tager udgangspunkt i Basil Bernsteins 3 læringsrum:

1. læringsrum: Voksenskabt læring - foran
2. læringsrum: Voksenstøttet læring - ved siden af.
3. læringsrum: Leg og spontane oplevelser - bagved.

Vores intension er, at børnene vil møde en veksling mellem de tre læringsrum.

Sammenfattende kan læring ses som barnets bestræbelser på:

At begribe verden – refleksion

At agere og kunne i verden – handling

At blive sig selv i verden – identitet

Illustration 2

	Børn har ringe indflydelse på form og indhold	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	1. Læringsrum Voksenskabtlæring. Den voksne går foran barnet. Den voksne har sat et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.	2. Læringsrum Voksenstøttet læring. Den voksne går ved siden af barnet. Den voksne støtter og udvikler sammen med børnene. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Støtte børns læring gennem samtaler. F.eks. følge børnenes spor.
De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		3. Læringsrum Leg og spontane oplevelser. Den voksne går bag ved barnet. Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet. F.eks. ved overvejelser over legepladsens indretning.

Fig. 1: De tre læringsrum (Basil Bernstein 2001)

2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål

For at børnene kan mestre eget liv og bliver robuste, har det jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud" betydning, at:

- de professionelle gennem fællesskabet giver børnene mulighed for at lære at samarbejde og være en del af et struktureret og ustruktureret samvær
- de professionelle giver børnene mulighed for, at de kan mærke sig selv, sætte ord på følelser og behov
- de professionelle giver børnene mulighed for at tænke over egne handlinger og have omtanke for andre.

Disse almene kompetencer bliver udviklet i læringsmiljøer, hvor børn og voksne er sammen om aktiviteter, der stimulerer barnets sprog, motorik, viden om natur og naturfænomener samt kunst og kultur.

Jf. "Lys i øjnene" er det Byrådets mål:

- at børn bliver så dygtige, som de kan, trives og bliver livsduelige voksne. Det gør vi ved at inddrage og aktivere børnene i læringsprocessen og lade dem anskueliggøre den
- at børn, forældre og professionelle indgår i et forpligtende samarbejde. Det gør vi bl.a. ved at sætte ind på sprogområdet og herunder yde en særlig indsats for familier med flere sprog

Dagtilbuddets overordnede læringsmål

Udarbejdelse og evaluering af den pædagogiske læreplan giver anledning til inddragelse af alle medarbejderne i at udforme mål i det pædagogiske arbejde. Den målrettethed i det pædagogiske arbejde, er med til at skabe den udvikling hos børnene vi gerne vil.

Vi planlægger og evaluerer vores arbejder, så der er en sammenhæng mellem mål, midler og indhold. Vi reflekterer over måden vi arbejder på med udgangspunkt i den aktuelle kontekst.

Vi støtter, guider og opmuntrer børnene hvad enten det er i de planlagte aktiviteter eller de spontant opståede situationer. Vi anser børns leg som vigtigt. Legen har stor betydning for børns udvikling og læring.

De læringsmiljøer vi skaber bærer præg af, at børn og voksne er sammen om både strukturerede og ustrukturerede aktiviteter. De daglige rutiner praktiseres så de i en vid udstrækning indeholder et læringspotentiale og fungerer som et kvalitativt læringsrum for børnene og dermed en arena for selvdannelse, dannelse og relationsdannelse og en understøttelse af selvstændighed, selvhjulpenhed, samarbejde og deltagelse i fællesskaber.

De strukturerede aktiviteter tager udgangspunkt i læreplanstemaerne, og i årets løb arbejdes der med kortere og længere projekter. Nogle gange er vi sammen i hele huset om et fælles projekt, andre gange er det i de enkelte børnegrupper. De pædagogiske medarbejdere er selv ansvarlige for at organisere aktiviteterne og skabe alsidige stimulerende læringsmiljøer.

Børnene inddrages i egne læreprocesser ved at medarbejderne tilpasser sig det enkelte barns niveau - der arbejdes med at sætte ord på handling og følelser.

2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Kommunens fastsatte læringsmål for børn med særlige behov

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra tre grundlæggende værdier:

1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og ikke dets mangler.
2. Forældrene er aktive samarbejdspartnere. Forældrene er en ressource.
3. Det tværfaglige professionelle samarbejde og de tværfaglige ressourcer vægtes højt. Der skabes fælles begreber og forståelse af hinandens praksis.

I forhold til børn, som viser tegn på mistrivsel, skal analysemodellen anvendes til at undersøge barnets signaler som grundlag for en tidlig indsats.

Dagtilbuddets læringsmål for børn med særlige behov

Pa Søndergaard er vi optaget af hvordan vi bedst skaber sociale fællesskaber, så alle børn føler sig inkluderet i børnefællesskabet.

Det er naturligt for os, at skabe miljø der tilgodeser det enkelte barns behov. Det betyder, at vi er fleksible. Vores udgangspunkt er, at her er plads til alle, samt at alle skal have et godt børnehaveliv. Ligeledes har vi fokus på hvilken struktur vi skaber i de enkelte børnegrupper. Det er vores erfaring, at alle børn trives med en genkendelig struktur.

Søndergaard er kendetegnet ved en kultur, hvor alle er synlige og betydningsfulde

Vi skaber et miljø, hvor alle støttes i at være en vigtig del af fællesskabet.

De pædagogiske medarbejderes relationskompetence har en afgørende betydning for, hvordan børnene støttes og udvikler sig i samspillet med andre. Tryghed, relationer og plads til forskellighed er omdrejningspunkter for vores praksis. Måden vi reflekterer over vores egen forståelse af fællesskaber er ligeledes en afgørende faktor i inklusionsarbejdet.

2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter til inklusion:

Vi er fleksible og skifter kurs for at møde det enkelte barn

Vi arbejder i små grupper.

Vi har fokus på barnets ressourcer. Det vil sige vi har fokus på det der lykkes for det enkelte barn.

Vi bruger Marte Meo, som er en udviklingsstøttende kommunikationsform, hvor barnet bliver set og mødt. Denne metode har fokus på relationerne mellem barnet og den voksne eller på barn/barn relationen. Med Marte Meo ser vi på barnets ressourcer og initiativer.

Vi skaber en struktur der tilgodeser det enkelte barn og efterstræber en hverdag, som er overskuelig og genkendelig. For at sikre dette, anvender vi piktogrammer og dagsordener.

Vi tager udgangspunkt i TOPI. Her igennem får vi fokus og en forståelse af hvilke faktorer der spiller ind på barnets trivsels og læringsproblemer. Der laves analysemodeller og handleplaner

Vi inddrager forældrene og ser dem som stærke samarbejdspartner for at sikre den bedste udvikling for deres barn.

Det pædagogiske medarbejdere er opmærksomme på det tværfaglige samarbejde og søger vejledning og evt. ressourcer hos fx PPR og ressourcekorpsen.

2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN

Kommunens fastsatte sprogindsats

Alle 3-årige skal sprogvurderes. Det anbefales, at de 3-årige - når vurderingen viser, at de har behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats - revurderes ved en 5-årsscreening. Det er lederens ansvar at udføre sprogvurderingen og sætte en eventuel sprogindsats i værk. Til sprogvurderingen anvendes Rambølls modul, og den foretages af en pædagog i institutionen.

Dagtilbuddets sprogindsats

Vi har to pædagoger der har særligt kendskab til sprogarbejdet via diverse sprog kurser. De laver sprog screening på alle 3 årige som vi har besluttet vi gør i Viborg Kommune, samt på de 5 årige der har scooret til en særlig eller en fokuseret indsats som 3 årige, eller på de 5 årige vi vurderer skal testes/screenes inden skole.

Vi benytter os af ministeriets sprogtest og indtaster resultaterne på Rambølls hjemmeside. Vurderingen er et arbejdsredskab, som giver mulighed for at følge det enkelte barns sproglige udvikling og støtte barnet hvor det har et behov. Forældrene informeres og er en aktiv part i sprogvurderingen – og den eventuelle fremadrettede indsats.

Vi supplerer testen med en sproglydstest vi har fra sproghuset - sproglydstesten er beregnet til både de 3, 4 og 5 årige.

Særlige indsatser: Hvis et barn er vurderet til en særlig indsats eller en fokuseret indsats, har vi en særlig sproggruppe der pt. mødes en time om ugen. Her synger vi sange, vi bruger sprogkuffert fra legeteket, vi spiller spil eller laver rim og remser. Hver gang er der et særligt tema; f.eks. dyr, farver, kroppen, mad, osv. Det er Lene der har sproggruppen.

Vi tænker sproget ind i alle hverdagens aktiviteter i børnehaven, både de planlagte og spontane i løbet af dagen f.eks. dialog ved spisning, forskellige emner, påklædning og samtale om fælles oplevelser.

Tværfprofessionelt samarbejde: Hvis barnet er vurderet til en særlig eller fokuseret indsats, kontakter vi talepædagogen og drøfter sprogvurderingen på et sprogfokusmøde. Altid i samarbejde med forældrene. Her taler vi om hvilken særlig indsats barnet har brug for, f.eks. taleundervisning.

Sprogfokusmøder: Pædagogerne modtager her råd og vejledning om børn og sproglig udvikling - forældrene kan også deltage her. Talepædagogen vil gerne modtage en mail med stikord på de børn og temaer der skal drøftes.

Det er også her vi beslutter om et barn skal indstilles til sprogundervisning, via indstillings skemaet fra PPR

2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Kommunens fastsatte arbejde med overgange og sammenhæng

Det er Byrådets mål, at der er sammenhæng og helhed i børnenes liv. Det gør vi ved at arbejde systematisk med at skabe gode overgange for børn og inddrage forældrene i det arbejde.

I Viborg Kommune ønsker vi, at der opstilles mål for overgange mellem dagpleje og børnehus for at sikre, at alle børn får den bedst mulige overgang fra et dagtilbud til et andet. For at sikre at vigtig viden ikke går tabt i overgangene, har Viborg Kommune udviklet en fælles overgangsmodel og et fælles overgangsskema i forbindelse med TOPI.

Dagtilbuddets arbejde med overgange og sammenhæng

Pa Søndergaard arbejder vi målrettet med overgange. Dette med udgangspunkt i TOPI. Overgange er når børn starter i børnehaven og kommer fra en dagpleje eller en anden institution. Samt overgangen mellem børnehave og skole hvor pædagog og forældre udfylder overgangsskemaet ved forældresamtalerne i januar/februar. Desuden anvendes dialogarket som ramme for samtalen.

Vi har opdelt børnene i børnegrupper der tilgodeser overgange. De yngste samles, for at sikre en målrettet, tryk og god start i børnehaven. Børnehaven er forberedt på nye børn, således at barn og familie hurtigt bliver en del af børnehaven

De ældste er også samlet i det vi kalder en storebørnsgruppe. Her er der en særlig opmærksomhed på at blive skoleparate. Børnene udfordres alderssvarende.

Vi skaber et miljø, som ruste børnene til at mestre overgange generelt
At børnene er rustede til og ivrige efter at mestre overgangen fra børnehave til skole

Der foretages hyppige besøg på skolernes områder – hvor vi leger på skolernes område, så børnene bliver trykke ved at færdes i de nye omgivelser.

Vi har etableret et samarbejde mellem Finderuphøj Skole og de børnehaver der ligger tæt på skolen. Vi samarbejder bl.a om læringssyn og overgange.

2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhæng

Vi arbejder med overgange med udgangspunkt i de overgangsskemaer og modeller der er udarbejdet i Topi. Dette gør vi for at sikre at vigtig viden omkring et barn ikke går tabt, når barnet skifter fra dagpleje/vuggestue til børnehave, fra børnehave til børnehave eller fra børnehave til skole. I denne sammenhæng afholder vi overleveringssamtaler, hvor forældrene også deltager.

Vi opfordrer nye børn og deres forældre til at komme på besøg i børnehaven, så vi kan hilse på hinanden inden start. Ligeledes kommer dagplejerne og vuggestuerne på besøg hos os inden de skal overlevere et barn herop.

Vi afstemmer modtagelsen af nye børn ud fra den enkeltes behov og aftaler i samspil med forældrene hvordan opstarten i børnehaven skal foregå.

Vi besøger sammen med børnene de skoler, som vores børn skal gå på. På denne måde skaber vi en sammenhæng mellem børnehavelivet og det videre skoleliv.

Vi samarbejder med indskolingen, således at vi har et kendskab til og indsigt i skolekulturen

Vi er nysgerrige og udforskende i forhold til hinandens læringssyn skole og børnehaver imellem. Vi holder møder hvor vi erfaringsudveksler og får indblik i hinandens verdner.

På Søndergaard har børnene deres egne cykler med. De kan cykle på vores legeplads, og de ældste børn tager også gerne cyklerne når de skal på tur.

3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN

Dagtilbuddets beskrivelse:

Børnehaven Søndergaard er en kommunal institution, som har eksisteret siden 1980.

Børnehaven er en mindre institution, der er normeret til ca 56 børn fordelt på tre alders opdelte grupper, stjerner, rødde og kanaler. Der er faste voksne knyttet til hver gruppe, og alle familier tilknyttes en kontaktpædagog, som har den primære kontakt til barnet og familien.

Børnehaven har 9 fastansatte: 4 pædagoger, to pædagogiske assistenter, to pædagogmedhjælpere og en leder. Derudover har vi studerende - både pædagogstuderende og PAU elever samt øvrige praktikanter. Der er ansat både mænd og kvinder her og en bred aldersfordeling. Alle personaler tilbydes løbende kurser og efteruddannelse.

Børnehaven har til huse på en nedlagt landejendom som udover børnehaven indeholder en rideklub, en autist afdeling fra Rosenvængets Skole samt FDF/FPF.

Børnehaven er omgivet af natur og marker og rideklubbens heste går og græsser lige op til vores grund.

På Søndergaard har vi ingen indhegning af legepladsen – dog har vi den gule streg som et synligt tegn flere steder på, "at hertil må man gå". Andre steder er det buske der danner grænsen. Der er en fin kultur omkring dette, og børnene hjælper hinanden med at blive indenfor den gule streg. De nye børn lærer hurtigt hvor de må gå til. For at sikre os at alle børn er i børnehaven, har vi en skærpet opmærksomhed udenfor og krydser vi dem af hver time.

Vi har selv geder, kaniner og akvariefisk. Dyr er således en naturlig del af vores hverdag.

Vores forældre passer dyrene i weekender og ferieperioder.

Vi ligger i Finderuphøj skoledistrikt, men vi bruger også de øvrige skoler faciliteter såsom Grusgraven ved Søndre Skole, legepladsen på Vestre Skole.

Vi ligger i et område med mange lukkede stisystemer og grønne områder. det betyder at vi kan tage på gå og cykelture i nærområdet.

Børnene må have deres egne cykler med i børnehaven.

3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER

Følgende viser den forventede procentvise fordeling på de 6 læreplanstemaer, som er angivet i den pædagogiske læreplan:

	Fordeling i %
Alsidig personlig udvikling	16,7
Sociale kompetencer	16,7
Sproglig udvikling	16,7
Krop og bevægelse	16,7
Naturen og naturfænomener	16,7
Kulturelle udtryksformer og værdier	16,7

Kommentar:

Vi arbejder ud fra den forståelse, at læring foregår over hele dagen. I både de daglige praktiske gøremål, i rutinerne, i de planlagte pædagogiske aktiviteter samt de store og små projekter som vi

arbejder med i løbet af året. De enkelte læreplanstemaer vægtes lige højt set over en to årig periode. I perioder kan vi booste et læreplanstema mere fremfor andre. Bl.a udfra ECERS evalueringen.

3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at følgende værktøjer særligt benyttes til dokumentation af arbejdet med læreplanerne:

- Praksisfortællinger
- Foto
- Iagttagelser/observationer

3.4 METODER TIL EVALUERING

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at der er benyttet følgende metoder til at evaluere arbejdet med læreplanerne:

- ECERS
- SMTTE
- "tegn på læring" fra EVA
- Fotodokumentation og opfølgning.

3.5 DAGTILBUDDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, hvordan evalueringer skal anvendes til udvikling af den pædagogiske praksis:

Hverdagens rutiner og børnenes leg er sammen med planlagte pædagogiske aktiviteter og forløb det vi gerne vil dokumentere og udvikle på. Vurdering og opfølgning på dokumentationerne er vigtige for, at vi kan få øje på nye eller andre måder at gøre tingene på.

Evaluering af vores praksis foregår dels i de enkelte grupper og dels på vores personalemøder.

Vi reflekterer over de læringsmål vi har lavet for børnene i de temaer der arbejdes med i årets løb.

Dette gøres ved hjælp af f.eks fotodokumentation og praksisfortællinger, hvor vi forholder os til børns læreprocesser, og ikke kun "snapshots" af glade børn i gang med aktiviteter. Vi knytter kommentarer til nogle af vores foto, som fortæller om vores tanker og faglige overvejelser om det vi laver sammen med børnene. Via fotos illustrerer vi børnenes tilgang til de planlagte forløb vi laver, men også når børnene på egen hånd beskæftiger sig med og er optaget af det aktuelle emne der nu er i gang.

De enkelte grupper laver nyhedsbreve til forældrene som ligges ud på børnenettet. Her fortæller vi om de pædagogiske overvejelser vi gør os og om de kommende projekter der skal i gang.

Også på vores forældremøder får forældrene indblik i den måde vi arbejder på - det kan være videoklip der vises med en fortælling om faglige overvejelser.

Hvert andet år laver vi en selvevaluering med et redskab der hedder ECERS. ECERS evaluerer hele den pædagogiske praksis lige med de mange elementer fra vores dagligdag som hvordan aflevering og afhentning af børnene foregår, hvor tilgængelige er vores materialer, hvordan er tonen mellem børn og voksne, hvordan arbejdes der med sprog. Resultatet af samles i en rapport og det giver os et samlet blik på hvor vi har vores styrker og hvor vi kan forbedre noget.

I vores område Vest har vi ledernetværksgrupper og netværksgrupper for medarbejdere. Her arbejder vi ligeledes med at justere og forfine vores pædagogiske arbejde. Og mulighed for at sparre med kolleger og få en nye blik på egen praksis.

I årets løb arbejder de tre børnegrupper med det samme tema over længere tid. Vi vil gerne vise hvad vi har lavet - enten ved at optræde eller via foto og video.

4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER

4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med alsidig personlig udvikling angivet:

Den alsidige personlighedsudvikling handler om at "blive sig selv" - at udvikle selvværd, selvtillid og selvforståelse. Vi vil udvikle børns handlekompetencer, som er både viden, færdigheder, identiteter, kontrol og muligheden for at handle/øve sig. Det sker i det sociale fællesskab, i en omverden, der er lydhør og medlevende.

En stor del af læringsprocesserne ligger derfor i relationen mellem den voksne og barnet og børnene imellem. Samtidig med at børn skal have mulighed for at opleve sig selv som afholdte og værdsatte individer, skal de lære at se og forstå samspillet og de konflikter, der kan opstå med andre – både børn og voksne.

Vi har et stort medansvar i forbindelse med barnets alsidige personlige udvikling. Det forudsætter, at vi voksne er lydhøre og medlevende i barnets verden, at vi ser, hører og vil det enkelte barn noget – og samtidig anerkender og involverer os i barnets initiativer. At vi har fokus på både et udviklende og inkluderende læringsmiljø og et godt børnemiljø.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi skaber et anerkendende miljø, hvor børnene føler sig set, hørt og forstået.

Vi understøtter børnene i at mestre hverdagen.

I hverdagen skaber vi udfordringer og oplevelser for børnene, så de kan udvikle deres personlige ressourcer og kompetencer.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene indgår i børnefællesskaber
2. Tegn: At børnene viser glæde og tryghed ved samværet med de øvrige børn og voksne i børnehaven.
3. Tegn: At børnene selvstændigt tager initiativer
4. Tegn: At børnene udviser selvstændighed og er selvhjulpne
5. Tegn: At børnene viser og anerkender egne og andres følelser
6. Tegn: At børnene øver sig i, at sætte ord på og forstå samspillet
7. Tegn: At børnene deltager aktivt og øver nye færdigheder.
8. Tegn: At børnene alene og i fællesskab finder løsninger og handlinger på udfordringer/konflikter

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi synliggør børnenes ressourcer for hinanden

2. Tiltag: Vi støtter børnene i at møde nye udfordringer
3. Tiltag: Vi er opmærksomme på, om alle børn er en del af børnefællesskabet.
4. Tiltag: Vi møder børnene med tydelighed, forudsigelighed, åbenhed, anerkendelse og respekt
5. Tiltag: Vi strukturer aktiviteter og hverdagen, med udgangspunkt i det enkelte barns udvikling, behov og interesser
6. Tiltag: Vi ser, følger og benævner barnets initiativer.
7. Tiltag: Vi er nysgerrige, udforskende og undrende sammen med børnene.
8. Tiltag: Vi har fokus på børnenes sociale-og lærings handlekompetencer.

4.2 SOCIALE KOMPETENCER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sociale kompetencer angivet:

Sociale kompetencer handler om, at kunne indgå positivt med andre mennesker i venskaber, grupper og kulturer i forskellige situationer. Disse kompetencer udtrykkes og tilegnes af børn i samspil med hinanden og sammen med voksne.

Børnenes leg er den bedste læreplads. Her oplever de, hvordan de virker på hinanden, kan spejle sig, få forståelse for hvilke normer der hersker og hvilke forventninger andre har til én.

Det er i hverdagens fællesskaber at børn tilegner sig sociale kompetencer. Det er gennem samvær, leg, venskaber og opgaveløsning.

Sociale kompetencer handler om at opleve sig selv som en del af et forpligtende fællesskab og kunne agere i mange forskellige sammenhænge.

Gode sociale kompetencer er grundlaget for en god skolestart.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sociale kompetencer angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi tilbyder børnene mulighed for at være i et fællesskab.

Vi giver mulighed for at børnene kan drage omsorg for hinanden og udvikle sig i relationer.

Vi vil give børnene erfaring med at give plads til andre og få en opmærksomhed på andre.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene udviser omsorg og empati for andre
2. Tegn: At børnene hjælper hinanden og er opmærksomme på hinanden.
3. Tegn: At børnene kan samarbejde og give plads til andre.
4. Tegn: At børnene øver sig i at løse konflikter.
5. Tegn: At børnene har tillid til og udviser respekt for hinanden.
6. Tegn: At børnene danner venskaber.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med social kompetence angivet:

1. Tiltag: Vi hjælper og understøtter børnene i at danne venskaber.
2. Tiltag: De voksne har ansvar for, at det enkelte barn er en del af fællesskabet.
3. Tiltag: Vi støtter børnene i at håndtere konflikter
4. Tiltag: Vi vil arbejde i små grupper.
5. Tiltag: De voksne sætter ord på børnenes handlinger, så de kan genkende følelser og forstå egne reaktioner.
6. Tiltag: De voksne er rollemodeller.

4.3 SPROGLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sproglig udvikling angivet:

At kunne udtrykke sig sprogligt er en forudsætning for at kunne give udtryk for sig selv og blive forstået af andre.

Vi arbejder med at skabe et sprogstimulerende miljø, hvor hver enkelt barn bliver hørt, set og talt med.

Vi skaber et varieret sprogligt miljø der indeholder talesprog, kropssprog, skriftsprog og billedsprog.

De understøttende sprogstrategier i Sprog-pakken er:

- 1.Følg barnets interesse
- 2.Brug åbende spørgsmål
- 3.Vent på barnets svar
- 4.Fortolk og udvid, hvad barnet siger
- 5.Hjælp barnet med at sætte ord på
- 6.Forklar ord, barnet ikke kender i forvejen
- 7.Relater til noget, barnet kender
- 8.Udnyt de sproglige kompetencer, barnet har i forvejen
- 9.Ret ikke barnets fejl direkte
- 10.Leg med sproget, når det er muligt

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sproglig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi vil skabe et miljø hvor børnene støttes i sproglig opmærksomhed.

Vi vil give børnene mulighed for at indgå i daglige dialoger med voksne og andre børn.

Vi vil støtte børnene i at skabe fortællinger og stille undrende spørgsmål.

Det sproglige miljø støtter og udvikler børns interesse for og nysgerrighed i forhold til tegn, symboler, bogstaver og tal.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene har et nuanceret sprog, de har et bredt ordforråd og begrebsverden.
2. Tegn: At børnene er interesserede i skriftsprog, vil skrive deres eget navn og begynder på børneskrivning.

3. Tegn: At børnene er i dialog med andre børn og voksne.
4. Tegn: At børnene mestrer tur-tagning og har fælles opmærksomhed.
5. Tegn: At børnene fortæller små fortællinger med start-midte-slut eller fortæller om oplevelser det enkelte barn har haft.
6. Tegn: At børnene leger med og udforsker sproget.
7. Tegn: At børnene bruger sproget til at få opfyldt behov, ønsker og til at kommunikere glæde, utilfredshed og andre følelsesmæssige tilstande.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sproglig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi er sproglige rollemodeller, der går foran og viser hvordan sproget kan bruges.
2. Tiltag: Vi støtter børnene i det tidlige skriftsprog og i børneskrivning.
3. Tiltag: Vi er nærværende samtalepartnere, der lytter, bekræfter og spørger til børnene.
4. Tiltag: Vi prioriterer at skabe ro og rammer der sikre at børnene har mulighed for at tale.
5. Tiltag: Vi udforsker sproget sammen med børnene, vi meta-kommunikere med dem, stiller spørgsmål til sproget, vi leger med sproget
6. Tiltag: Vi lærer børnene rim, remser og sange - gerne med fagter. Derudover viser vi dem teater, laver fortællinger og arbejder med dialogisk læsning. Vi benytter legetekets sprogkufferter og de spil vi har i børnehaven.
7. Tiltag: Vi kobler ord og begreber med oplevelser og erfaringer.

4.4 KROP OG BEVÆGELSE

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med krop og bevægelse angivet:

Børn skal have mulighed for at opleve glæde ved deres krop og ved at være i bevægelse. Børn lærer og udvikler sig i særlig grad på det motoriske og sansemæssige område, når det er fysisk aktiv, og får lov at øve sig. Det skaber grundlaget for et sundt og robust barn. Vi ønsker at give børnene en dagligdag med glæde og energi, som øger deres lyst til at bevæge sig.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med krop og bevægelse angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Bevægelse skal være en naturlig og sjov del af børnenes hverdag. Vi ønsker at børnene kan udvikle en større kropsbevidsthed og generelt øget bevægelighed. At børnene udvikler og får styrket deres fin og grov motorik. At børnene støttes i at udvikle forståelse og respekt for egen og andres kropslighed.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene viser glæde ved bevægelse.
2. Tegn: At børnene udviser en større grad af mestring og selvhjulpenhed i de aktiviteter vi tilbyder.
3. Tegn: At børnene har mod og tro på sig selv til at deltage i motoriske aktiviteter.
4. Tegn: at børnene kan cykle på vores cykelture.
5. Tegn: At børnene har lyst til at prøve nye udfordringer.
6. Tegn: At barnet udvikler sig motorisk.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Vi vil støtte, udfordre og inspirere børnene til bevægelse både udenfor og indenfor.
2. Tiltag: Vi vil præsentere børnene for aktiviteter som styrker hele kroppen (fin og grov motorik)
3. Tiltag: Vi voksne indgår selv aktivt i aktiviteterne for at fremme børnenes interesse.
4. Tiltag: Vi bruger de muligheder vi har for bevægelses oplevelser i nærområdet.
5. Tiltag: Vi tager på cykelture - særligt det sidste år af børnehavetiden

4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med natur og naturfænomener angivet:

Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i al slags vejr.
Naturen bidrager til den mentale, fysiske og følelsesmæssige udvikling.
Naturen giver mulighed for at bygge, skabe, udforske og lære.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- At give børnene mulighed for at forstå og respektere natur og årstider.
- At give børnene oplevelser ved udelivet.
- At give børnene mulighed for at omgås og passe dyr.
- At give børnene mulighed for at deltage i både planlagte aktiviteter og leg i naturen.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: At børnene leger ude i al slags vejr.
2. Tegn: At børnene viser interesse og stiller spørgsmål.
3. Tegn: At børnene passer på naturen og viser hensyn.
4. Tegn: At børnene er nysgerrige, udforsker og bruger deres fantasi i naturen.
5. Tegn: At børnene er deltagende i pasningen af vores dyr.
6. Tegn: At børnene bruger deres sanser i naturen (se, føle, lugte, røre og smage)

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

1. Tiltag: At børnene har adgang til naturen dagligt.
2. Tiltag: Vi lærer børnene at begå sig i naturen og passe på den.
3. Tiltag: Vi præsenterer børnene for forskellige dyr, insekter og planter.
4. Tiltag: Vi anvender naturens materialer til kreative produkter.
5. Tiltag: Børnene tager aktivt del i pasningen af vores dyr.
6. Tiltag: Vi giver forståelse til og forklaringer på vind og vejr/året gang.

4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Vi ønsker at skabe et miljø hvor børnene møder andre kulturer og værdier end deres egen. Vi ønsker også at skabe et miljø hvor børnene kan være medskabere af den kultur der er på Søndergaard. Børnenes oplevelser, fortællinger og kunstværker bliver udstillet i børnehaven så de selv er med til at skabe kulturen og miljøet. Vi deltager i de arrangementer der er på biblioteket og i lokalsamfundet.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At børnene oplever kulturel forskellighed og dermed også får kendskab til egne traditioner og værdier.
At børnene oplever deres produkter som værdifulde ved at de udstilles eller hænges op på væggen.
At børnene oplever kulturelle tilbud i nærmiljøet/lokalsamfundet.
At børnene får kendskab til forskellige materialer.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnenes produkter hænger på væggene og børnene optræder for hinanden eller for forældre.
2. Tegn: Børnene fortæller om forskellige kulturer
3. Tegn: Børnene er nysgerrige og interesseret i andre kulturer.
4. Tegn: Børnene er fortrolige med forskellige udtryksformer og har selv ideer og tager initiativer.
5. Tegn: Børnenes initiativer og ideer lyttes til og deres forslag bliver til konkrete aktiviteter.
6. Tegn: Børnene får oplevelser i nærmiljøet.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet

med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

1. Tiltag: Vi præsenterer børnene for forskellige kulturer, samt måder at lege og udtrykke sig på.
2. Tiltag: Billedkunst, musik og drama er en naturlig del af det daglige arbejde, men der laves også særlige projekter hvor der er fordybelse i et tema.
3. Tiltag: Børnenes kreative udtryksformer værdsættes ved optræden og ved at deres produkter bliver vist eller hængt op på væggen.
4. Tiltag: Vi følger børnenes spor og interesser som inspiration til aktiviteter og har fokus på børneinddragelse.
5. Tiltag: Vi laver projekter med fokus på kulturelle forskelligheder
6. Tiltag: Vi sørger for at der er et bredt og alsidigt materialeudvalg.
7. Tiltag: Vi indrager børnene i danske traditioner
8. Tiltag: Vi anvender it, iPad og anden teknologi i hverdagen.
9. Tiltag: Vi deltager i de kulturelle tilbud der er i byen for børn.

Personalet skaber muligheder for børnene, for at fordybe sig, lære nye færdigheder, øve sig og være en del af børnefællesskabet.

5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE

5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er arbejdet med børnemiljøet beskrevet med følgende ord:

Børneperspektivet handler om både det fysiske, det psykiske og det æstetiske. Hvordan indretter vi os og skaber mulighed for god leg, både til de små grupper men også til hele gruppen. Støj, lys, plads forhold. Inviterer rummene og rammerne til en speciel adfærd? Kan man aflæse hvor man må lege vildt, hvor man skal være stille eller hvor man kan arbejde koncentreret? Hvad inviterer rummene til? Står legetøj og materialer fremme i børnehøjde? Dette er den fysiske del af børnemiljøet.

Vi har og skal have fokus på den psykiske del af børnemiljøet som handler om hvordan vi arbejder med børnefællesskabet . At alle børn føler sig som en del af fællesskabet her på Søndergaard. At vi voksne er opmærksomme på vores rolle med at guide og tolke på det vi ser og dermed hjælpe børn igang og i relation med andre børn. At opleve samhørighed. At opleve sig vigtig og som en del af fællesskabet.

Det handler også om rummelig og respekt for hinanden.

Den æstetiske del af børnemiljøet handler bl.a om hvordan vi udstiller børns produkter og hvor indbydende her skal se ud. Det er jo altid en balance mellem hvad vi voksne måske synes ser pænt ud og hvad børnene synes der lige skal hænge her.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnenes sanser. Det æstetiske miljø har betydning for, om børnene oplever dagtilbuddet som et rart sted, og om de oplever stedet som inspirerende, motiverende, udfordrende og behageligt. Konkret handler det blandt andet om, hvordan omgivelser, indretning, atmosfære og udsmykning af bygninger, rum og legesteder kan indvirke på børns fantasi, udvikling, oplevelser, handlinger og lyst til at udfolde sig. På Søndergaard er vi udfordret af de små rum. Vi tænker over hvordan vi indretter os - flytter rundt på møblelementet efter børnenes behov.

5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er anvendelsen af børnemiljøvurderinger til at skabe inkluderende læringsmiljøer beskrevet med følgende ord:

Vi inddrager børnenes perspektiv og lader os inspirere af metoder som:

"Førstehjælp i omsorg"

"Familie galleri"

"Har du spurgt en kammerat først"

"dialogbogen"

Alle metoder er beskrevet i bogen fra DCUM "40 veje til bedre trivsel for børn i dagtilbud"

Med inddragelsen af børneperspektivet giver det personalet en mulighed for at understøtte børns læring samt at reflektere over og forstå børns handlinger, tanker og oplevelser.

Det er et udtryk for, at børn har viden, meninger og holdninger, som voksne skal respektere og anerkende. Når vi inddrager børnene vil de opleve, at de har værdifulde meninger om forhold som vedrører dem selv og deres hverdag i børnehaven. Samtidig vil inddragelsen kunne styrke børnenes oplevelse af medansvar, medbestemmelse og demokrati – som også er vigtige elementer i deres hverdag i livet i en daginstitution.

Nogle af de fordele vi opnår ved at arbejde med børneperspektivet er, at børn oplever at have en plads og en stemme i fællesskabet. Inddragelse og dialog skaber en større forståelse hos børnene over den børnehaver verden de er en del af.

Vi ser læreplanstemaerne og børnemiljøet i en sammenhæng - dvs at vi inddrager børneperspektivet når vi evaluerer de læreplanstemaer vi arbejder med i årets løb, udfra det datamateriale vi anvender i evalueringen.

Tilgangen i Marte Meo metoden inddrager ligeledes børneperspektivet - i det udviklingsstøttende samspil mellem personale/barn tages barnets følelser og initiativer alvorligt.

Når vi evaluerer udfra ECERS er børneperspektivet tænkt ind som en del af evalueringen.

I hverdagen inddrages børnene i de daglige rutiner og i de ting der skal foregå - der gives plads til børns medbestemmelse.

6 AFSLUTNING

Denne pædagogiske læreplan vil frem til efteråret 2018 danne rammen og grundlaget for vores daglige pædagogiske arbejde.

Vi ønsker at have fokus på hvordan vi skaber en god kvalitet i vores kerneopgave - børnenes trivsel og udvikling. Vi bruger denne læreplan som vores redskab til refleksion, planlægning og evaluering og dermed udvikling af vores læringsmiljøer for børnene.

For yderligere information kan børnehusleder Rikke Møller kontaktes på 23300822

Hjernen&Hjertet

Hjernen&Hjertet er et IT-system, som Rambøll har udviklet til at understøtte arbejdet med udvikling og dokumentation af kvalitet i dagtilbud.

Systemet hedder "Hjernen&Hjertet", fordi det forener den logisk-rationelle "hjerneaktivitet" det er at måle og dokumentere kvalitet, med den "hjerteaktivitet", det er at levere kvalitet i samværet med vores fælles børn.

Hjernen&Hjertet samler oplysninger fra de pædagogiske læreplaner, oplysninger til pædagogisk tilsyn, "Dialogprofiler" til brug i forbindelse med forældresamtalerne og andre oplysninger om den pædagogiske kvalitet.

Oplysninger fra alle disse forskellige dokumentationsopgaver, suppleret med kommunale nøgletal gør det muligt gennem Hjernen&Hjertet at give alle et bedre overblik over kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Du kan læse mere om Hjernen&Hjertet på hjemmesiden: **www.hjernenhjertet.dk**